

PUUMARKKINATYÖRYHMÄN KOKOUS 1/2018

Aika Perjantai 13.4.2018 klo 14.00–16.00

Paikka Maa- ja metsätalousministeriö, Hallituskatu 3, kokoushuone Niskavuori

Osallistujat Jari Leppä (pj.14.00–15.30), Juha Niemelä MMM/LVO, , Rauno Numminen Etämetsänomistajien liitto, Eija Vallius Metsänhoitoyhdistys Kanta-Häme, Harri Kähkönen VM, Ari Eini SMK, Erno Järvinen MTK, Kai Merivuori Sahateollisuus ry, Tomi Salo Metsäteollisuus ry, Sauli Brander UPM, Juha Mäntylä Metsä Group, Sixten Sunabacka Tornator, Riitta Hänninen Luonnonvarakeskus, Simo Jaakkola Koneyrittäjät, Heikki Kääriäinen Metsähallitus, Janne Partanen Stora Enso, Jouni Väkevä Metsäteollisuus Ry, Aarre Peltola Luonnonvarakeskus, Esa Katajamäki Luonnonvarakeskus, Aku Mäkelä Suomen Puukauppa Oy, Matti Mäkelä MMM/LVO (siht.)

1. Kokouksen avaus ja edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Puheenjohtaja Jari Leppä avasi kokouksen ja toivotti osallistujat tervetulleiksi. Puheenjohtaja totesi ajankohtaiskatsauksessaan, että kuolinpesiin liittyvien toimenpiteiden osalta maa- ja metsätalousministeriö on pyrkinyt olemaan aktiivinen. Hän totesi, että asiasta tarvitaan poliittisia linjauksia ja että asiasta ollaan yhteydessä ministeri Häkkäseen. Kestävän metsätalouden määräraikaisesta rahoituslaista puheenjohtaja totesi, että metsäteiden perusparannuksiin ja uusien metsäteiden rakentamiseen myönnettävä tukitason nosto eteläisessä ja keskisessä Suomessa pyritään saamaan mahdollisimman nopeasti voimaan. Hän totesi, että valtiovarainministeriön lausuntoa asiasta ei ole kuitenkaan vielä saatu. Tullevasta kannustejärjestelmän valmistelusta puheenjohtaja totesi, että tahtotilana on kannustava, yksinkertainen ja kevyt järjestelmä. Hän lisäsi, että nuoren metsän hoidosta ja pienpuun energiakäytöstä ei ole vielä tehty ratkaisuja ja että asia kytkeytyy myös energia- ja ilmastopoliittisiin tavoitteisiin.

Keskustelussa korostettiin, että kuolinpesien päätöksentekoon liittyvän perintökaaren esitetyn muutosehdotuksen perustuslakiarviointi tulisi toteuttaa seuraavana toimenpiteenä. Sixten Sunabacka nosti esille metsänjalostuksen ja siihen liittyvän resursoinnin Suomessa sekä yhteistyötarpeen ruotsalaisten kanssa. Juha Hakkarainen totesi, että kehysriihessä esitetyt byrokratian purkamislinjaukset ovat positiivisia metsäalan näkökulmasta.

Hyväksyttiin edellisen kokouksen muistio pienin tarkennuksin (liite 1).

2. Tiedoksi markkinakatsaukset

Merkittiin tiedoksi etukäteen toimitetut markkinakatsaukset (liitteet 2a, 2b, 2c ja 2d).

Simo Jaakkola toi tiedoksi metsäkoneiden erikoiskuljetuslupien painorajat, joiden mitoitukset eivät aina riitä nykyiselle kalustolle. Hän totesi, että asiaa selvitetään parhaillaan liikenneviraston kanssa koneyrittäjien ja teollisuuden yhteistyönä.

Juha Hakkarainen korosti puheenvuorossaan, että vaikka puukauppa toimii hyvin, kaupassa esiintyy tällä hetkellä hyvin kirjavia puun hintojen tarjous- ja kirjausmenettelyjä, jotka vaikuttavat puukauppatilastoinnin luotettavuuteen.

Tomi Salo totesi puheenvuorossaan, että markkinaosapuolten luottamus heikentynyt, joka on heijastunut muun muassa toimijoiden viestintään. Hän totesi, että teollisuus on lisännyt kotimaisen puun

käyttöä, joka on johtanut kilpailun lisääntymiseen, mutta korosti, että kovakin kilpailu voidaan toteuttaa tyylikkäästi. Hän totesi, että puumarkkinoiden kehittämisessä jatkoon osalta ydinkysymyksiä ovat muun muassa reilu kilpailun turvaaminen, prosessien läpinäkyvyyden kehittäminen kilpailuoikeus huomioiden, toisen markkinaosapuolen arvostaminen ja kunnioittaminen sekä toimijoiden tasapuolinen kohtelu. Salo totesi, että metsäalalla tulee rakentaa luottamusta ja että jos väärinkäytöksiä ilmaantuu, ne tulee perustella ja selvittää. Tilastoinnista hän totesi, että metsäpalveluita ei tule kehittää tilastointi edellä vaan metsänomistajien palvelutarpeiden näkökulmasta. Hakkarainen totesi, että asiakkaiden palvelu tulee olla metsäpalveluiden kehittämisen kärkenä, mutta toiminta voi johtaa siihen, että tilastointi ei kerro todellisuutta jolloin niistä tulee merkityksettömiä. Lisäksi todettiin, että infrastruktuuriin tulee panostaa, koska puut voivat jäädä metsään, vaikka puukauppa kävisikin. Esitettiin, että tilastoinnin kehittämiseen tulisi koota ryhmä, joka tarkastelisi aihetta ja esimerkiksi eri hinnoittelutapojen tilastointia.

Eija Vallius nosti esille katkonnan ja totesi, että neljässä tuoreessa tapauksessa katkosta oli toteutettu metsänomistajan edun vastaisesti. Hän totesi, että neuvotteluiden kautta sopu oli näissä tapauksissa löytynyt. Salo korosti katkostaan liittyen, että ongelmat tulee selvittää tapauskohtaisesti eikä julkisuuteen tulisi levittää perusteettomia huhuja katkonnasta.

Kai Merivuori totesi puheenvuorossaan, että vaikka kaikilla markkinaosapuolilla on oma näkökulma, kauppaa tulisi tehdä reilun kilpailun nimissä eikä yhden tahon tulisi sanella menettelyjä. Hän totesi, että Suomesta on kehittynyt epäedullinen toimintaympäristö sahateollisuudelle ja että tilanteeseen on vaikuttanut myös tukipolitiikka. Merivuori korosti, että globaalisti sahateollisuudessa on käynnissä kannattavuuden näkökulmasta huippusuhdanne, josta suomalainen sahateollisuus ei hyödy.

Juha Niemelä muistutti keskustelussa, että puumarkkinatyöryhmä on alusta, jossa voidaan käydä keskustelua myös vaikeista aiheista. Juha Mäntylä korosti, että operatiiviset asiat tulee selvittää kentällä. Hän totesi, että keskustelua tulee käydä asiallisesti ja toisia kunnioittaen. Lisäksi hän totesi, että tiedotusvälineet tyypillisesti vielä korostavat vastakkainasettelua.

3. Suositus toteutustiedon toimittamisesta Suomen metsäkeskukselle

Niina Riissanen totesi, että kaikki osapuolet ovat päässeet yhteisymmärrykseen toteutustiedon toimittamisen pelisäännöistä Suomen metsäkeskukselle metsävaratiedon ylläpitoa varten. Hän korosti, että hyväksytyssä tietojen siirrolle tulee olla metsänomistajan hyväksyntä. Hän totesi, että yhteisymmärrys on tärkeä ja että kehittämistyön suunnitelma on luonnostasolla

Keskustelussa todettiin, että asiasta on tarkoitus viestiä kehittämissuunnitelman valmistuttua. Ari Eini kiitti puheenvuorossaan osapuolia ja totesi, että asia olisi iso askel tiedon laadun kustannustehokkaaseen parantamiseen. Hän totesi, että sähköinen puukauppa edellyttää tiettyjä vaatimuksia tiedon laadulle. Lisäksi hän totesi, että avointa metsätietoa on mahdollista käyttää rajapinnan eli teknisen käytöyhteyden kautta ennen lomia.

4. Kuutio –palvelun tilannekatsaus

Aku Mäkelä esitteli alustuksessaan Suomen Puukauppa Oy:n toimintaa, Kuutio –palvelun käyttöä sekä palvelun jatkokehitystä (liite 3). Hän korosti, että palvelua on kehitetty kustannustehokkaasti ja että kehitystyö jatkuu. Hän totesi, että Suomen Puukauppa Oy:n osakkaiden kanssa käydyissä keskusteluissa on korostettu yhteistä tahtotilaa ja tunnistettu palvelun tuottamia hyötyjä kaikille osapuolille. Aku Mäkelä totesi, että julkisuudessa on esitetty palvelun kehittämiskohteeksi sitä, että kaikkien toimijoiden metsätietojärjestelmistä ei voi suoraan käyttää palvelua rajapintojen kautta. Hän kuitenkin korosti, että Kuutiossa on edellytykset valmiina, mutta osa toimijoista ei ole vielä rakentanut rajapintoja omiin tietojärjestelmiin. Palvelun hyödyntämisen ongelmaksi Mäkelä totesi, että kaikki ostajat ja

metsänhoitoyhdistykset eivät käytä palvelua. Jatkokehityksestä hän totesi, että rönsyjä palvelun ympärille ei toteuteta, mutta yhtiön omistajien kanssa sovitut toiminnot toteutetaan. Lisäksi hän totesi, että runkohinnoittelu on palvelussa mahdollista ja yhteismyyntien mahdollisuutta tarkastellaan teknisistä ja kilpailuoikeudellisista näkökulmista.

Todettiin, että Kuutio –palvelun käytön edistämistä varten toteutetaan maakuntakierros kentän toimijoille. Keskusteltiin Metsäteollisuus Ry:n, MTK:n, etämetsänomistajien ja Suomen Sahateollisuuden yhteisestä tiedottamisesta Kuutioon liittyen.

Ministeri Leppä poistui kokouksesta ja puheenjohtajaksi siirtyi Juha Niemelä.

5. Puukaupan hintatilastointi

Aarre Peltola ja Esa Katajamäki esittelivät puukaupan hintatilastointi Suomessa sekä tilastoinnin tilaa Ruotsissa (liite 5). Peltola totesi, että Suomessa tilastointi on maailman tarkinta puukaupan osalta, mutta kaikkea tilastointi ei tavoita. Tilastoinnin erityisiksi haasteiksi Peltola totesi muun muassa korunkohinnoittelun, puukauppaan sisältyvät ehdolliset hinnantarkastukset, puukaupan mahdolliset kylkiäiset sekä kauppakirjojen vajavaiset tiedot.

Keskustelussa Salo korosti metsien ajantasaisen suojelutilastoinnin merkitystä ja Peltola totesi seuraavan päivituksen olevan valmistelussa. Hakkarainen ja Merivuori korostivat ongelmaksi, että puukaupan yhteyteen liitettävät lisät hämärtävät tilastoitavia yksikköhintoja. He korostivat puumarkkinoiden toiminnan heikkenevän, jos oikean hintainformaation saatavuus heikkenee. Sunabacka totesi, että runkohinnoittelu lisääntyy ja tilastoinnin kehityksessä tämä tulisi huomioida. Lisäksi keskusteltiin nykyisistä aluejaoista.

Puheenjohtaja totesi, että tilastoinnin kehittämistä varten tulee koota ryhmä, joka tekee ehdotuksen kehittämistoimenpiteistä. Todettiin, että asiaa käsitellään 16.4.2018 Luken ja maa- ja metsätalousministeriön välisessä kokouksessa.

6. Valtakirjakaupan kehittäminen –ryhmän suositukset

Matti Mäkelä esitteli valtakirjakaupan kehittämisryhmän suositusta (liite 6). Hän kertasi ryhmän kokoonpanon ja tavoitteen sekä lyhyesti suosituksen sisältöä. Tarjousvertailussa käytetyn tiedon avoimuuteen liittyen Mäkelä totesi, että ryhmä suosittelee ostajia ja myyjiä tarvittaessa kahdenkeskisiin toteutuneiden kauppojen katkonta-aineistojen vertailukeskusteluihin avoimuuden ja luottamuksen rakentamiseksi. Hän totesi, että kilpailulainsäädäntöön perehtyneet oikeusoppineet katsovat, että katkontamatriisit ovat liikesalaisuutta, jota ei voi luovuttaa, mutta toteutuneiden katkontatietojen vertailuun ei liity juridisia ongelmia.

Keskustelussa todettiin, että ryhmässä ei ole käsitelty erityisesti metsänhoitoyhdistyksen roolia kilpailuttajana tilanteissa, joissa yhdistyksenkorjuupalvelu jättää oman tarjouksensa leimikosta. Mäkelä totesi, että aiheeseen liittyen ryhmä kuitenkin suosittelee vahvasti Kuutio-palvelun käyttöä, koska palvelu on teknisesti rakennettu siten, että tarjousten jättäjät ovat tasapuolisessa asemassa. Keskustelussa Eija Vallius totesi katkonta-aineistojen vertailusta, että kun yhdistykset ovat näyttäneet yrityksille heidän toteuttamien leimikoiden katkontatietoja, yhdessäkään tapauksessa ei ole tullut vastaan erityisiä virheitä. Hän kuitenkin kysyi, että miten aineistoja oikaistaan, jos virheitä näyttäisi esiintyvän. Mäntylä totesi, että Metsä-Group voi luovuttaa tukkiprosentteja, jos virheitä löytyisi ja aineistoa tulisi korjata. Keskustelussa Sauli Brander totesi, että ostajan oikeusturvan kannalta on tärkeää tietää, mihin tietoon perustuen katkontaennuste on laadittu. Hän totesi, että ryhmän toimeksiantoon kuului tärkeänä osana tämän prosessin kuvaus.

Puheenjohtaja totesi, että valtakirjakaupan kehittämisryhmä jatkaa työtä ja laatii edellä mainitun prosessikuvauksen.

7. Harvennusvoimakkuuden arvostelu korjuujäljen tarkastuksessa

Tomi Salo esitti harvennusvoimakkuuden arvosteluperiaatetta tarkistettavaksi (liite 7). Hän totesi, että metsänkäsitteilyn säädöksiä ja periaatteita on viime aikoina kehitetty siihen suuntaan, että metsänomistajalla on entistä enemmän valinnan vapautta omien metsiensä hoidossa. Hän totesi, että välillä metsänomistajat toivovat voimakkaita harvennuksia, jotka eivät kuitenkaan Metsäkeskuksen arvioinnissa täytä suositusten vaatimuksia. Hän korosti toimijoiden tasapuolista kohtelua ja toimijoiden vertailun vaikutuksia yritysten maineelle. Ari Eini kertoi metsäkeskuksen käytännöistä ja totesi muun muassa, että keskustelu seurantojen kehittämisestä on tärkeää.

Keskustelussa korostettiin, että otannan määrät ovat pieniä ja että nykyisistä määristä ei voi tehdä lopullisia arvioita työn laadusta eri toimijoiden välillä. Puheenjohtaja totesi, että asia on pitkälti viestinnällinen kysymys.

8. Muut asiat

Kokouksessa ei käsitelty muita asioita.

9. Seuraava kokous

Todettiin, että sihteeri etsii kokousajan syyskuulle.

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.15.